

CHLAPEC A KACHNA (Scénář japonské pohádky)

Předloha: Hrdlička, V., Příběhy o soudci Ookovi, Albatros, 1984

Výběr tématu a způsob práce s ním:

Některé příběhy o soudci Ookovi jsem viděla v televizním zpracování a velice se mi líbily. To mě také vedlo k výběru knihy pro můj scénář.

Nejprve jsem si všechny příběhy přečetla a vybrala jsem si jeden, nad kterým jsem se začala zamýšlet. Představila jsem si, jak by mohly vypadat jednotlivé scény, kostýmy postav, kulisy, hudba či doprovodné zvuky, osvětlení, ... Rozhodla jsem se, že jednotlivé scény budu rozehrávat pomocí štronza. Potom jsem začala pracovat s dějem a sepisovat scénář.

Nástin děje:

Dvanáctiletý prodavač ryb Jošimacu v noci, když se hladový vrací domů za nemocnou matkou, zabije přes přísný zákaz kachnu a je chycen strážemi. Joriki, nižší soudce, jej odsoudí k smrti. Celý případ se donese až k soudci Ookovi. Ten nechá předvolat chlapce i se zabitou kachnou. Prohlásí, že je ještě teplá, a pošle ji s chlapcem na tržiště, aby vyhledal někoho, kdo kachnu „uzdraví“. Chlapec se vrátí s náhradní kachnou, a tak je zachráněn.

Postavy: - Jošimacu
- joriki (nižší soudce)
- soudce Ooka
- stráže

Popis scénvy:

Scéna A: Na jevišti se nacházejí troje schůdkovité kulisy (které jsou na kolečkách) potažené tmavým sukem. Jedna je uprostřed jeviště a další dvě z obou stran. Společně tvoří půlkruh. Mezi každými dvěma je mezera, aby se tudy dalo procházet. Na schůdkách jsou rozmístěny rekvizity nakreslených kachen.

Scéna B: Na scéně jsou jedny schůdky umístěné v pravé části jeviště. Svoji pravou částí jsou mírně pootočené k hledišti.

Popis postav:

- Jošimacu: = chlapec, který vypadá zhruba na 12let, působící částečně unaveně. Je odvážný a nebojí se riskovat.
- joriki: = starší muž, jehož krok dávno pozbyl svěžesti a mládí. Zákony jsou mu nadevše, k ostatním okolnostem nepřihlíží. Je bezcitný.
- soudce Ooka: = muž středního věku, velice moudrý, pečlivý, svědomitý. Řídí se vlastním rozumem a citem.

Kostýmy:

- Jošimacu: bílá halena přepásaná černým provazem, bílé kalhoty a černý šátek omotaný kolem hlavy.
- joriki: bohatě zdobené kimono světle fialové barvy, vlasy vyčesané do drdolu

- soudce Ooka: soudcovské kimono červeno-bílé barvy, vlasy vyčesané do drdolu, tužkou dokreslené linky očí
- stráže: černo-bílá kimona, vlasy vyčesané do drdolu

Počet herců: - pět (Jošimacu, joriki, soudce Ooka, 2 strážní)

Technické požadavky:

Středně velké jeviště, osvětlení, bodové reflektory, troje pojízdné schůdky, nahrávka kejhání kachen a kručení břicha, vážné hudby apod.

Rekvizity: Rekvizity nakreslených kachen- jedna musí vypadat mrtvě, troje schodové kulisy, černá plachta, spis o odsouzeném, prak

Použité metody:

Klasické dramatické ztvárnění s využitím štronza při rozehrávání scén.

Propojení s dramatickou výchovou:

(jednotlivé aktivity před samotným secvičováním divadla s využitím metod dramatické výchovy)

- 1) štronzo: Zúčastnění se pohybují volně po prostoru. Vyučující je občas zastaví povelom štronzo a řekne jim, jakou sochu mají během štronza ztvárnit. Potom je všechny obejde a řekne, co vidí. Na znamení volno se všichni dají zase do pohybu.
Příklady soch: jednotlivé: kachna, strážný, soudce
Ve dvojicích: poutání zločince
- 2) Pantomimická tichá pošta: Utvoří se dvě řady zúčastněných. Za řadami stojí vyučující, na něhož se dívají pouze poslední z obou řad. Vyučující oběma soupeřům předvede pantomimicky nějakou krátkou etudu, ti se otočí na svého spoluhráče, zaklepou mu na rameno a předvedou mu touž pantomimu. Cílem je, aby se etuda povedla co nejlépe zahrát i poslednímu v řadě.
- 3) Přečtení si pohádky
- 4) Improvizace: - Rozmluva chyceného chlapce se strážemi.
  - Jak by soudil chlapce jorikin?
  - Matka a sestry, které se dozvěděly o zatčení Jošimacua.
- 5) Živé obrazy: - Jošimacu ve chvíli, kdy zastřelí kachnu a je chycen strážemi.
  - Kterákoliv epizoda z příběhu (ostatní hádají která).
- 6) Vytváření výtvarných rekvizit: Alespoň 5 kachen, jedna z nich musí vypadat jako mrtvá. Sepsání spisu o odsouzeném.

Scénář:

Na jevišti je tma.. Herci (Jošimacu a strážce) jsou již na jevišti (v podobě scény A). Strážce jsou schováni za schůdkami. Reflektor mírně osvítl pouze postavu Jošimacua, který ještě chvíli setrvává ve štronzu (je v mírně shrbeném postoji). Ozývá se pouze kejhání kachen. Asi po deseti sekundách, kdy bodový reflektor osvítl postavu Jošimacui, vystoupí herec ze štronza.

Jošimacu: (unaveně, pomalými kroky, přechází jeviště a s povzdechem pronáší):
„To byl dneska zase den. Výdělek skoro žádný. Kdybych alespoň neměl takový hlad... (ozve se kručení břicha)... To úplně svádí k tomu, abych porušil nařízení a trefil jednu tu kachnu... (přemýšlí) ...a proč vlastně ne...je tma a nikdo mě přece nemůže chytit.“ (vytáhne prak a skolí jednu kachnu)

Strážný č.1: (Vyskočí ze své skrýše za schůdky(oba strážní), chytne Jošimacua a sváže mu ruce).

„Ty neznáš nařízení?!“

Strážný č.2: **„Půjdeš s námi“**

(vezme s sebou i zastřelenou kachnu. Všichni odchází do zákulisí. Hraje vážná hudba).

Zhasnou se světla. Hudba utichá. Přestavení scény do podoby B. Soudce Ooka sedí na schůdkách. Nalevo stojí strážný č. 1. Světla se pomalu rozsvěčují. Postavy jsou ve štronzu. Po úplném rozsvícení rozehrávají scénu.

Strážný č.2: (přichází zleva na scénu rozvážnými kroky. Nese soudci spis o činu, který byl vynesena nad chlapcem, podává jej Ookovi s úklonou.)
„Soudce Ooko, nesu ti spis, jež jeden z tvých jorikinů sepsal o chlapci, kterého jsme včera zatkli.“

(zůstává na místě a čeká na Ookův další pokyn)

Soudce Ooka: (Do té doby sedí na svém místě, přijme spis s úklonou, zůstává sedět a čte. U toho vraští čelo. Oběma rukama položí list vedle sebe pohlédne na strážce).
„Jdi ihned pro jorikina, jehož je pečť na tomto spise.“
(Pozn.: Během toho, co Ooka spis čte, je puštěna nahrávka s obsahem spisu.)

Ukloní se sobě se sepjatýma rukama a strážce odchází. Ooka usedá zpět na schůdky a vypadá, že přemýšlí. Do místnosti přichází pomalým krokem a s povýšeným pohledem jorikin. Dojde až před soudce a ukloní se se sepjatýma rukama.

Soudce Ooka: (Ukáže soudci spis a zeptá se ho)
„Jaký trest čeká tohoto chlapce?“

Jorikin: (s výrazem plným chladu, nehne ani brvou)
„Smrt“

(má se k odchodu, neboť se domnívá, že je rozhovor u konce.-začíná se uklánět)

Soudce Ooka: (stále sedí v klidu)
„Kolik je tomu chlapci let?“

Jorikin: (vrátí se do původního postoje)
„Dvanáct.“

Soudce Ooka: (s mírným údivem)
„Proč takové dítě prodává ryby?“

Jorikin: (neochotně)

„Otec mu zemřel, když mu bylo osm let. Má matku a dvě sestry.“

Soudce Ooka: *„Co matka?“*

Jorikin: (stále neochotně)

„Je nemocná a už několik let je upoutána na lůžko.“

Soudce Ooka: (stále klidně)

„Chlapec tedy živí ji i obě sestry?“

Jorikin: (udiveně, protože nechápe tolik cavityků nad tímto tak „jasným“ případem)

„Ano, Milosti,“

Soudce Ooka: *„Má být odsouzen k smrti?“*

Jorikin: (chladně)

„Ano, jak přikazuje zákon.“

Soudce Ooka: (rozhodně a bez pohlédnutí na jorikina)

„Ať sem stráže chlapce přivedou.“

Stráže odcházejí pro chlapce do zákulisí. Ooka se teprve teď podívá na jorikina, který se mu se sepjatýma rukama ukloní a uhne se na bok, levou stranu schůdků čelem k divákům.

Stráže přivádí chlapce, který musí pokleknout před soudci s hlavou skloněnou až k zemi. Stráže mu „pomohou“, aby si klekl rychle.

Ooka sedí na svých schůdcích.

Soudce Ooka: (pohlédne na chlapce a mírným tónem se ptá)

„Je to pravda, že jsi zabil kachnu?“

Jošimacu: (zvedne mírně hlavu, pohlédne na soudce Ooku a roztřeseně odpoví)

„Ano.“

Soudce Ooka: (mírně)

„Je-li tomu tak, musím kachnu vidět.“

(otočí se ke strážím)

„Přineste ji.“

Stráže odcházejí, donesou mrtvou kachnu a položí ji na zem mezi soudce a chlapce a postaví se s obou stran schůdků, na kterých Ooka dosud sedí.

Soudce Ooka: (stoupne, sejde ze schůdků, sebere kachnu ze země a ukáže ji chlapci)

„Je to ona?“

Jošimacu: (hledí na kachnu, bázně odpoví)

„Ano, je.“

Soudce Ooka: (Mírným tónem)

„Nebyla to jiná, nemýlíš se?“

Jošimacu: (již klidněji)

„Ne.“

Soudce Ooka: (Přejede rukou po kachně a s překvapením prohlásí)

„Vždyť je ještě teplá!“

Jošimacu: (Překvapeně se na soudce podívá, mírně pootevře ústa)

Soudce Ooka: *„Přesvědč se sám!“*

(s mrknutím podává kachnu chlapci)

„Tady ji máš a najdi někoho, kdo by ti pomohl přivést ji k životu.“

(jde si opět sednout na schůdky)

Jošimacu radostně vstane a utíká pryč ze scény. Za chvíli se ozve kejhání kachny. Chlapec přibíhá na scénu a nese rekvizitu živé kachny. Oči mu září a vesele se usmívá. Zastaví se před schůdky a poklekne před soudcem. Kachnu stále drží.

Soudce Ooka: (s úsměvem)

„Vidíš, že se to podařilo, kachna obživla...Tím je všechno vyřízeno. Vrat' se k matce a k sestrám a žijte ještě hodně dlouho šťastně a spokojeně.“

Chlapec podá kachnu jednomu ze stráží, ukloní se usmívajícímu se Ookovi a udivenému jorikinovi se sepjatýma rukama a vesele odchází ze scény.

Začne hrát klidná melodie. Světla se pomalu zhasínají. Herci ustrnou ve štronzu a to až do úplného zhasnutí.